

"Kur'an-ı Kerim'in Mahiyeti ve Müfessir"

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Çarşamba Konferansları kapsamında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi ve Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ömer Kara tarafından "Kur'an-ı Kerim'in Mahiyeti ve Müfessir" konulu bir konferans gerçekleştirildi.

ÇEVİRİMİÇİ KONFERANS

Pandemi dolayısıyla çevrimiçi olarak gerçekleştirilen konferansın moderatörlüğünü İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Ali Karataş yaptı. Konferans konusunun önemine dikkat çeken Doç. Dr. Karataş, Kur'an'ın mahiyetinin müfessirin Kur'an'a bakışıyla doğrudan ilgili olduğunu ve Kur'an tefsirinde doğrudan etkili olduğunu belirtti. Karataş, Prof. Dr. Kara'nın özgeçmişi hakkında bilgi verdikten sonra sözü Prof. Dr. Ömer Kara'ya bıraktı. Konuşmasının başında İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Bostancı'ya, Doç. Dr. Ali Karataş'a ve konferansları düzenleyen ekibe teşekkürlerini ileten Prof. Dr. Kara, Kur'an'ın mahiyetiyle ilgili konferans boyunca cevaplarını aramayı hedeflediği soruları şöyle sıraladı: "Kur'an'ın Allah kelamı olarak mahiyeti nedir? Kelam-ı nefsi'nin yansıması olarak bir mana mıdır, yoksa hem mana hem lafız mıdır? Allah'tan Cebrail'e geliş nasıldır? Allah ile Cebrail arasında özel bir dil mi vardır? Cebrail Kur'an'ı Arapça olarak mı almıştır? Kur'an'ın Cebrail'den Hz. Peygamber'e geliş nasıldır? Sadece zihni bir anlam mıdır, yoksa lafız mıdır?"

İNSANIN YARATILIŞI

Kur'an'ın mahiyetini anlamının yaratıcıyı, yarattıklarını ve bunlar arasındaki iletişim şeklini anlamakla ilgili olduğunu ifade eden Prof. Dr. Kara, insanın yaratılışı itibarıyla diğer mahluktan ayrı olduğunu belirtti. Allah'ın topraktan yarattığı ve ruhandan üflediği insanın, vücudu itibarıyla hayvanat alemine benzerken ruhani ve manevi özellikleri itibarıyla meleklerle benzediğinin kaydeden Kara, insana hem bilgi elde etme hem de bu bilgileri muhakeme yoluyla kullanma işlevini gören akıl ile iyi ve kö-

tü arasında tercih yapabilmesini sağlayan irade verildiğini söyledi. İnsanın el, ayak gibi fiziki unsurlarına nasıl hareket edeceklerini ilham eden Allah'ın, iyilik ve kötülüğü de ilham ettiğini ifade eden Prof. Dr. Kara, Leyl Suresi 12'nci âyetteki "hüdâ" kelimesinin Kur'an'daki hidayet-delalet ikileminden farklı olarak "iyi olan ya da kötü olan yolu göstermek" anlamına geldiğini ifade etti.

ONTOLOJİK OLARAK

Konuşmasında, yol göstermek için gerekli olan iletişimin aralarında ontolojik olarak hiçbir benzerlik olmayan Allah ve insan arasında nasıl sağlanacağı sorusunu gündeme getiren Prof. Dr. Kara, Allah'ın bir taraftan kendisini kulların anlayacağı zemine yaklaştırırken diğer taraftan da kulumu bu iletişimi kuracak düzeyde geliştirdiğini ifade etti. Kara,

lamları ve bunların maruf olan vahiyle ilişkilerine değinen Prof. Dr. Kara, vahyi terim olarak "Allah'ın doğrudan veya vasıtalı olarak keyfiyetini bilmediğimiz gizli ve süratli bir iletişim kurması ve konuşması" şeklinde tanımladı. Allah'ın beşerle iletişiminin kalbe ilkâ, perde arkasından konuşma ya da Cebrail gibi bir elçi göndermek şeklinde üç çeşit olduğunu ifade eden Kara, bu noktada en büyük problem Allah'ın kelam-ı nefsi'sinin Arap diline aktarılmasında çıktığını belirtti. Kara, Allah'ın bazı peygamberle konuştuğunu ve Allah'ın kendi kelamını insan kelamına indirgeyebilecek güce sahip olduğunu vurguladı. Hz. Musakıssasında geçen dağa Allah'ın zatının tamamının değil bir tecellisinin indiğini aktaran Kara, Allah'ın zatının tamamını kaldıramadığına gücüne hiçbir mahlukun sahip olmadığını, Allah'ın kulun zemine indirgememesinin ancak bu şekilde olduğunu ifade etti. Bu kıssayı Allah'ın ezeli ve ebedi olan kelam-ı nefsi'sini insan dili formatına ve kendi lafızıyla indirgeyebileceğine örnek olarak gösteren Kara, bunun varlıklara benzeme gibi bir sonuca götürmeyeceğini vurguladı.

EN BÜYÜK HİSSİ MUCİZE

Kur'an'ın benzerinin getirilemeyeceğine dair meydan okuyuşundan ve tehdidî ayetlerinden Kur'an'ın en büyük hissi mucize olduğu sonucunun çıkacağını, icazın anlamının da kelam yüklü lafızlarda olduğunu kaydeden Kara, metin olarak mana yüklü bu lafızları inşa edebilecek olanın sadece Allah olduğunu ve Kur'an'ın lafız ve mana itibarıyla Allah'ın kelâmı olduğunu ifade etti. Kur'an'ın lafız ve mana olarak Allah'ın kelamı olduğu kabul edilmediği takdirde istenildiği şekilde yorumlanabilme kapısının açılacağına dikkat çeken Kara, müfessirin de vahiyden manaya ve vakiya doğru hareket etmesi gerektiğini vurgulayarak sözlerini tamamladı. /

Murat Değirmenci

böyle bir iletişimde Allah'ın iki sistem ihdas ettiğini, bunlardan birinin doğrudan iletişime geçme diğerinin ise vasıtayla iletişime geçme şeklinde olduğunu, nübüvvetin ikinci mananın kapsamına girdiğini söyledi. Bu bağlamda Allah'ın melekler aleminden ve insanlar aleminden birer elçi seçtiğini belirten Kara, melekler aleminden seçilen elçinin Allah'la iletişime geçip konuşmasını anlayabilecek ve aldığı mesajı insan dünyasına intibak edebilecek düzeyde yaratıldığını, insanlar aleminden seçilen elçinin de gerek Allah ile gerek de melek olan elçiyle iletişim kurabilecek şekilde yaratıldığını kaydetti.

GİZLİ VE SÜRATLİ BİR İLETİŞİM

Konuşmasında ayrıca vahyin kelime an-